

Być fair w Internecie

WIEDZA W PIGUŁCE

Wolność słowa to prawo do mówienia tego, co się myśli. Inne osoby powinny szanować to, co mówisz, a ty — wypowiedzi innych osób. Nawet jeśli się z nimi nie zgadzasz. Wprawdzie w sieci można powiedzieć prawie wszystko, jednak niektórych rzeczy lepiej nie mówić.

Netykieta to zbiór zasad właściwego zachowania w sieci. Wiele z jej wskazań dotyczy szacunku dla innych osób, tolerancji i otwartości. Szanowanie innych to również kulturalne wypowiadanie się. Dlatego pamiętaj, aby:

- nie stosować zbyt wielu wielkich liter. Tekst zapisany wielkimi literami rozumie się jako „wykrzyczany”;
- pisać poprawnie, stosować właściwe znaki interpunkcyjne;
- unikać nadmiaru emotikonów.

Jeśli chcesz właściwie zachowywać się w Internecie, szanuj prawo autorskie. Do plagiatu dochodzi, gdy ktoś przytacza inny tekst bez zaznaczenia, że nie jest jego autorem. Niektórzy kopiują cały tekst i podpisują się pod nim, tak jakby sami go stworzyli. To jest niezgodne z prawem!

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacz poniższe zdania jako prawdziwe lub fałszywe.

1. W internecie jestem anonimowy, więc mogę napisać, że nauczyciele to idioci. [Prawda/Fałsz]
2. Wolno cytować fragmenty tekstów innych osób, jeśli poda się autora lub link strony internetowej, skąd pochodzi fragment. [Prawda/Fałsz]
3. Mogę wypowiadać swoje zdanie w każdej sprawie, o ile nie obrażam innych. [Prawda/Fałsz]
4. Nie wolno umieszczać w internecie swojej własnej twórczości. [Prawda/Fałsz]
5. Mogę ściągnąć z internetu obrazki do prezentacji z historii, ale muszę napisać, skąd pochodzą. [Prawda/Fałsz]
6. Wszystkie gazety w Polsce są własnością jednej osoby. [Prawda/Fałsz]
7. Nie wolno umieszczać w internecie zdjęć, na których widnieją inne osoby, bez zgody tych osób. [Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **wolność słowa:** prawo do wyrażania swojej opinii
- **netykieta:** zbiór zasad kulturalnego zachowania w internecie
- **plagiat:** skopiowanie utworu (lub jego części) innego autora i przedstawienie pod własnym nazwiskiem
- **cytat:** umieszczenie fragmentu czyjegoś utworu w swoim utworze
- **twórca:** autor utworów, czyli osoba, która wymyśliła i stworzyła tekst, rysunek itp.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Marcin Wilkowski. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/byc-fair-w-internecie/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Wychowanie do życia w rodzinie, II poziom edukacyjny

Treści nauczania

Istota koleżeństwa i przyjaźni, wzajemny szacunek, udzielanie sobie pomocy, współpraca, empatia

Etyka, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Dostrzeganie różnorodności postaw i zachowań ludzi.

I. Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych.

Zajęcia komputerowe, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Podstawa programowa 2017:

Język polski, IV-VI klasa

Treści nauczania

Uczeń używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjne.

Uczeń określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi.

Uczeń rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

Uczeń pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

Uczeń poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.

Uczeń rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej.

Wiedza o społeczeństwie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Uczeń wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach.

Uczeń przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować.

Etyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych.